

Kazimiera Juszka

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

ORCID: 0000-0002-8466-1716

Karol Juszka

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

ORCID: 0000-0001-7547-2449

Rola biegłego w przeprowadzaniu oględzin w sprawach o zabójstwo

Biegły w postępowaniu karnym, dzięki posiadanym przez niego wiadomościom specjalnym¹ pełni rolę procesową, która w zależności od potrzeb prowadzonego postępowania karnego może mieć istotne znaczenie przy przeprowadzaniu oględzin w sprawach o zabójstwo, które mają wpływ na wykrycie sprawców tych przestępstw. Udział biegłego w tytułowych oględzinach nie tylko nie pozbawia ich charakteru czynności procesowej, wyznaczonej przez art. 207–210 k.p.k.², ale stanowi przedmiot ciągłego zainteresowania

¹ T. Widła, *Metodyka ekspertyzy*, [w:] M. Kała, D. Wilk, J. Wójcikiewicz (red.), *Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*, wyd. 3, Warszawa 2017, s. 30–31; S. Waltoś, P. Hofmański, *Proces karny. Zarys systemu*, wyd. 13, Warszawa 2016, s. 397; D. Gruszecka, *Dowody*, [w:] J. Skorupka (red.), *Proces karny*, Warszawa 2017, s. 443–446; S. Kozdrowski, *Kryminalistyka. Zagadnienia wybrane*, Białystok 2015, s. 106; K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych na wykrywalność sprawców zabójstw*, Kraków 2013, s. 126–128; D. Wilk, *Podstawowe pojęcia kryminalistyczne*, [w:] D. Wilk (red.), *Kryminalistyka. Przewodnik*, Toruń 2013, s. 45; A. Biederman-Zaręba, *Kryminalistyczne czynności procesowe*, [w:] D. Wilk (red.), *Kryminalistyka. Przewodnik*, Toruń 2013, s. 107; W. Piórkowska, *Technika kryminalistyczna BPA – zagadnienia praktyczne*, „Przeгляд Policyjny” 2014, nr 4, s. 127.

² S. Kozdrowski, op. cit., s. 145; S. Waltoś, P. Hofmański, op. cit., s. 402; D. Gruszecka, op. cit., s. 451; A. Biederman-Zaręba, op. cit., s. 106–107; K. Juszka, *Propozycje kierunków zmian w przeprowadzaniu oględzin w sprawach zabójstw*, [w:] J. Kasprzak, W. Cieślak, I. Nowicka (red.), *Meandry prawa karnego i kryminalistyki. Księga jubileuszowa prof. zw. dra hab. Stanisława Pikulskiego*, Szczytno 2015, s. 529; K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 157; H.C. Lee, E. Pagliaro, *Ślady kryminalistyczne i badanie miejsca zdarzenia*, [w:] M. Goc, T. Tomaszewski, R. Lewandowski (red.), *Kryminalistyka – jedność nauki i praktyki. Przegląd zagadnień z zakresu zwalczania przestępczości*, Warszawa 2016, s. 12; K. Juszka, *Zmiany w kształcie oględzin procesowo-kryminalistycznych w sprawach zabójstw w propozycjach własnych reformy prawa karnego*, [w:] I. Sepiolo-Jankowska (red.), *Reforma prawa karnego*, Warszawa 2014, s. 517; K. Juszka, K. Juszka, *Doktrynalne podstawy sposobu przeprowadzenia oględzin w sprawach o zabójstwo*, [w:] S. Pikulski, W. Cieślak, M. Romańczuk-Grącka (red.), *Przyszłość polskiego prawa karnego. Alternatywne reakcje na przestępstwo*, Olsztyn 2015, s. 535–536;

badawczego kryminalistyków, którzy oględziny z udziałem biegłego nazywają oględzinami złożonymi³. Specyfika oględzin w sprawach o zabójstwo w pełni uzasadnia udział biegłego w tej czynności w różnych konfiguracjach procesowych. Słusznie w literaturze wskazuje się, że biegły w trakcie oględzin może występować jako członek grupy oględzinowej, sporządzający protokół oględzin zwłok, a po oględzinach wydający opinię biegłego⁴, członek grupy oględzinowej będący konsultantem, członek grupy oględzinowej, w której wykorzystuje się jego wiadomości specjalne w zakresie specjalisty lub jako biegły *ad hoc*,⁵ będący w razie powołania członkiem grupy oględzinowej.

Celem artykułu jest przedstawienie problematyki roli biegłego w specyfice przeprowadzania oględzin w sprawach o zabójstwo. Niniejsza prezentacja obejmuje doktrynalną oraz badawczą analizę form udziału biegłych w tytułowej czynności w celach wykrywczych i dowodowych, opartych także na badaniach własnych akt prokuratorskich i sądowych, dotyczących oględzin w sprawach o zabójstwo⁶. Realizacja procesowych i kryminalistycznych zasad udziału biegłego w oględzinach w sprawach o zabójstwo bezpośrednio wpływa na wynik oględzin i przebieg postępowania karnego.

Wskazane na wstępie formy udziału biegłego w oględzinach w sprawach o zabójstwo są realizowane przez skład grupy oględzinowej. Trafnie stwierdzono, że biegli sądowi lub biegli *ad hoc* są w razie powołania pełnoprawnymi członkami kierowanej przez prokuratora grupy oględzinowej, w sprawach o zabójstwo⁷. Zakres czynności biegłego podczas oględzin miejsca zdarzenia

A. Chodorowska, J. Stopińska, *Oględziny i otwarcie zwłok jako czynność dowodowa w polskim procesie karnym*, [w:] R. Sztuchmiller, J. Kasprzak, J. Krzywkowska (red.), *Dowodzenie w procesach karnych*, Olsztyn 2014, s. 173–174.

³ S. Kozdrowski, op. cit., s. 154; S. Waltoś, P. Hofmański, op. cit., s. 403–404; A. Biederman-Zaręba, op. cit., s. 107.

⁴ K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 67–68, 144–146; K. Juszka, *Problematyka potrzeby przeprowadzenia oględzin a postulat maksymalnej określoności przepisu*, [w:] I. Sepiolo (red.), *Nullum crimen sine lege*, Warszawa 2013, s. 390; K. Juszka, *Zmiany w kształcie oględzin...*, op. cit., s. 518; K. Juszka, K. Juszka, *Doktrynalne podstawy...*, op. cit., s. 535, 541–542

⁵ T. Widła, op. cit., s. 33; S. Waltoś, P. Hofmański, op. cit., s. 398; D. Gruszecka, op. cit., s. 444; M. Zubańska, *Badania daktyloskopijne i genetyczne – TAK, badania poligraficzne i osmologiczne – NIE, czyli o postrzeganiu ekspertyz kryminalistycznych przez decydentów procesowych*, [w:] J. Moszczyński, D. Solodov, I. Soltyszewski (red.), *Przestępczość. Dowody. Prawo. Księga Jubileuszowa Prof. Bronisława Młodziejewskiego*, Olsztyn 2016, s. 307–308; J. Kabzińska, *Kryminalistyczne czynności procesowe*, [w:] D. Wilk (red.), *Kryminalistyka. Przewodnik*, Toruń 2013, s. 165.

⁶ K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit.; K. Juszka, *Jakość czynności kryminalistycznych*, Lublin 2007.

⁷ S. Kozdrowski, op. cit., s. 153–154; K. Juszka, *Propozycje kierunków zmian...*, op. cit., s. 530; H.C. Lee, E. Pagliaro, op. cit., s. 11; A. Biederman-Zaręba, op. cit., s. 116; K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 26; K. Juszka, *Zmiany w kształcie oględzin...*, op. cit., s. 518; K. Juszka, *Problematyka potrzeby przeprowadzenia oględzin...*, op. cit., s. 384–390; K. Juszka, K. Juszka, *Doktrynalne podstawy...*, op. cit., s. 540.

wynika wprost z przepisów procesowych lub wskazań taktyki kryminalistycznej, a także może wynikać z uzgodnień między biegłym a kierownikiem grupy oględzinowej, w ramach zapewnienia efektywności wykonywania oględzin w sprawach o zabójstwo⁸.

Procesowe i taktyczne podstawy udziału biegłego w trakcie tytułowych oględzin są wyznaczone przede wszystkim poprzez sporządzenie protokołu oględzin zwłok w trakcie przeprowadzania oględzin miejsca przez grupę oględzinową. Biegły po zakończeniu oględzin miejsca może być powołany do wydania opinii, dotyczącej sekcji przedmiotowych zwłok⁹ lub do wydania innych opinii biegłych, których potrzeba wydania wyniku z wykonanych oględzin miejsca zdarzenia¹⁰.

Praktycznym i naukowym problemem związanym z dokumentacją procesową miejsca zdarzenia są zdarzające się przypadki niestosowania przepisów procesowych, które wyraźnie rozróżniają protokół oględzin miejsca zdarzenia, sporządzany przez organ procesowy i protokół oględzin zwłok, sporządzany przez organ procesowy z udziałem biegłego lekarza, w miarę możliwości z zakresu medycyny sądowej. Należy podkreślić, że oba te protoko-

⁸ T. Widła, op. cit., s. 29–30; S. Kozdrowski, op. cit., s. 153–154; K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 33; K. Juszka, K. Juszka, *Nieprzestrzeganie taktyki przeprowadzania oględzin w sprawach zabójstw skutkujące wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania karnego*, „Studia Prawnoustrojowe” 2018, nr 40, s. 139–140; K. Juszka, *Zmiany w kształcie oględzin...*, op. cit., s. 518; K. Juszka, K. Juszka, *Taktyczne czynniki związane z przeprowadzeniem oględzin w sprawach z art. 156 § 3 kodeksu karnego*, [w:] W. Kasprzak, A. Szczepowicz, A. Opalska (red.), *Bójka i pobicie. Aspekty prawno-kryminalistyczne*, Szczecin–Olsztyn 2015, s. 96–97; K. Juszka, *Propozycje kierunków zmian...*, op. cit., s. 530; H.C. Lee, E. Pagliaro, op. cit., s. 11; A. Biederman-Zaręba, op. cit., s. 116; A. Smędra, J. Berent, *Oględziny zwłok na miejscu ich znalezienia z punktu widzenia medyka sądowego – teoria a rzeczywistość*, „Prokuratura i Prawo” 2018, nr 9, s. 6, 23.

⁹ R. Kurek, *Rola prokuratora w czynnościach procesowo-kryminalistycznych oględzin zwłok na wybranych przykładach z praktyki*, [w:] V. Kwiatkowska-Darul (red.), *Czynności procesowo-kryminalistyczne w polskich procedurach*, Toruń 2004, s. 189; S. Kozdrowski, op. cit., s. 149; S. Waltoś, P. Hofmański, op. cit., s. 403–404; D. Gruszecka, op. cit., s. 455; K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 67–68, 144–146; K. Juszka, *Propozycje kierunków zmian...*, op. cit., s. 531; A. Chodorowska, J. Stopińska, op. cit., s. 172–187; A. Biederman-Zaręba, op. cit., s. 121–123.

¹⁰ M. Kała, D. Wilk, J. Wójcikiewicz (red.), *Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*, wyd. 3, Warszawa 2017; E. Gruza, *Instytucje specjalistyczne jako podmiot opiniujący*, [w:] E. Gruza (red.), *Oblicza współczesnej kryminalistyki. Księga jubileuszowa Profesora Huberta Koleckiego*, Warszawa 2013, s. 85; J. Moszczyński, *Przejsie od badań jakościowych do ilościowych – nowy paradygmat kryminalistyki czy tylko akademicka dyskusja?*, [w:] J. Wójcikiewicz, V. Kwiatkowska-Wójcikiewicz (red.), *Paradygmaty kryminalistyki*, Kraków 2016, s. 27; J. Moszczyński, *Wartość dowodowa ekspertyz kryminalistycznych*, [w:] R. Sztuchmiller, J. Kasprzak, J. Krzywkowska (red.), *Dowodzenie w procesach karnych*, Olsztyn 2014, s. 157–172; S. Kozdrowski, op. cit., s. 107–108; K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 67–68, 144–146; S. Waltoś, P. Hofmański, op. cit., s. 398; K. Juszka, *Zmiany w kształcie oględzin...*, op. cit., s. 518; K. Juszka, K. Juszka, *Doktrynalne podstawy...*, op. cit., s. 535–541–542; H.C. Lee, E. Pagliaro, op. cit., s. 22; M. Zubańska, op. cit., s. 312–313, 316; A. Chodorowska, J. Stopińska, op. cit., s. 173–187; A. Biederman-Zaręba, op. cit., s. 121–123.

ły powinny być oddzielnie sporządzane na miejscu zdarzenia. W badaniach akt prokuratorskich i sądowych¹¹ wskazano niewłaściwą praktykę, polegającą na sporządzaniu protokołu miejsca zdarzenia, obejmującego także oględziny zwłok. Takie sporządzanie protokołu miejsca zdarzenia jest sprzeczne nie tylko z zasadami taktyki kryminalistycznej, ale także z przepisami procesowymi. Z analizy powołanych wyżej badań własnych akt prokuratorskich i sądowych, dotyczących oględzin w sprawach o zabójstwo wynika, że praktyka w tym zakresie wynika z zaniechania sporządzania osobnych protokołów oględzin zwłok, mimo udziału biegłego w oględzinach miejsca zdarzenia. Po zakończeniu oględzin miejsca zdarzenia mogą być powołani biegli sądowi w celu wydania opinii¹². Wybór biegłego z danej specjalności jest zdeterminowany analizą wyników oględzin miejsca zdarzenia. W takiej sytuacji biegły wydaje opinię odpowiadając na pytania organu procesowego, zawarte w postanowieniu o powołaniu biegłego¹³.

Biegły, jako członek grupy oględzinowej w sprawach o zabójstwo, może pełnić rolę konsultanta. Biegły pełniąc tę rolę bierze udział w przeprowadzaniu oględzin miejsca zdarzenia, udzielając porad, a także wskazówek co do sposobu przeprowadzania oględzin lub interpretacji wyników uzyskanych w drodze tej czynności¹⁴. Możliwość udziału biegłego w roli konsultanta w oględzinach miejsca zdarzenia realizuje zasady: obiektywizmu i szybkości działania, w kontekście zasady dokładności¹⁵. Należy podkreślić, że biegły

¹¹ K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 36; K. Juszka, *Jakość czynności kryminalistycznych...*, op. cit.

¹² M. Kała, D. Wilk, J. Wójcikiewicz (red.), op. cit.; E. Gruza, *Instytucje...*, op. cit., s. 85; J. Moszczyński, *Przejęcie...*, op. cit., s. 27; J. Moszczyński, *Wartość dowodowa...*, op. cit., s. 157–172; S. Kozdrowski, op. cit., s. 107–108; K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 125–155; S. Waltoś, P. Hofmański, op. cit., s. 398; D. Gruszecka, op. cit., s. 444–445; K. Juszka, *Zmiany w kształcie oględzin...*, op. cit., s. 518; K. Juszka, K. Juszka, *Doktrynalne podstawy...*, op. cit., s. 541–542; K. Juszka, K. Juszka, *Taktyczne czynniki...*, op. cit., s. 96–97; H.C. Lee, E. Pagliaro, op. cit., s. 22; M. Zubańska, op. cit., s. 312–313, 316; A. Chodorowska, J. Stopińska, op. cit., s. 173–187; A. Biederman-Zaręba, op. cit., s. 121–123.

¹³ T. Widła, op. cit., s. 29–30; E. Gruza, *Instytucje...*, op. cit., s. 85; S. Kozdrowski, op. cit., s. 107–108; K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 125–155; S. Waltoś, P. Hofmański, op. cit., s. 398; D. Gruszecka, op. cit., s. 445–446; K. Juszka, K. Juszka, *Taktyczne czynniki...*, op. cit., s. 96–97; H.C. Lee, E. Pagliaro, op. cit., s. 22; D. Wilk, *Podstawowe pojęcia...*, op. cit., s. 45.

¹⁴ T. Widła, op. cit., s. 36–39; J. Moszczyński, *Przejęcie...*, op. cit., s. 26–43; D. Wilk, *Podstawowe pojęcia...*, op. cit., s. 45; K. Witkowska, *Biegły w postępowaniu karnym*, „Prokuratura i Prawo” 2013, nr 1, s. 75; por. K. Sławik, *Wybrane aspekty z działalności biegłych, tłumaczy i specjalistów*, [w:] V. Kwiatkowska-Darul (red.), *Czynności procesowo-kryminalistyczne w polskich procedurach*, Toruń, 2004, s. 48; M. Zubańska, op. cit., s. 305–319.

¹⁵ T. Hanausek, *Zarys taktyki kryminalistycznej*, Warszawa 1994; B. Hołyst, *Kryminalistyka*, wyd. 12, Warszawa 2010, s. 474; S. Waltoś, P. Hofmański, op. cit., s. 228–234; J. Skorupka, *Zasady procesu karnego*, [w:] J. Skorupka (red.), *Proces karny*, Warszawa 2017, s. 156–159, 162–170; S. Kozdrowski, op. cit., s. 50; K. Juszka, *Zasady dokumentacji oględzin*, „Przegląd Policyjny” 2009, nr 4, s. 47–56; K. Juszka, *Skanowanie 3D w realizacji zasad efektywnego przeprowadzania oględzin w sprawach zabójstw*, [w:] E. Gruza (red.), *Oblicza współczesnej kryminalistyki*.

pełniący funkcję konsultanta nie ma samodzielności w przeprowadzaniu oględzin i nie jest samodzielnym źródłem dowodowym, jednak jego uwagi należy wpisać do protokołu oględzin miejsca zdarzenia¹⁶. Wskazany brak samodzielności biegłego jako konsultanta wynika z tego, że oględziny miejsca zdarzenia są przeprowadzane przez organ procesowy, który swobodnie decyduje o ich przebiegu. Kierujący oględzinami może uwzględniać porady i wskazówki udzielone przez biegłego konsultanta¹⁷. Przedmiotowe porady i wskazówki biegłego mogą być podstawą tworzenia wersji kryminalistycznych¹⁸.

W literaturze zasadnie podnosi się, że biegły w ramach posiadanych wiadomości specjalnych może być członkiem grupy oględzinowej i pełnić w niej rolę specjalisty, jako niezbędnego dla oceny spostrzeżeń dokonywanych w trakcie oględzin miejsca zdarzenia¹⁹. Możliwość udziału biegłego w roli specjalisty w oględzinach miejsca zdarzenia realizuje zatem również zasadę obiektywizmu i zasadę szybkości działania w kontekście zasady dokładności²⁰. Biegły pełniący rolę specjalisty w oględzinach miejsca zdarzenia nie wykonuje ekspertyzy i nie wydaje opinii. Przedstawia uwagi do protokołu oględzin miejsca zdarzenia, dotyczące techniki ujawniania lub zabezpieczania śladów z punktu widzenia taktycznego i procesowego. Specyfika udziału biegłego w roli specjalisty, w związku z przeprowadzeniem tytułowych oglę-

Księga jubileuszowa Profesora Huberta Koleckiego, Warszawa 2013, s. 119–121; K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 38, 110; K. Juszka, K. Juszka, *Badawcza weryfikacja przestrzegania zasad prowadzenia oględzin w sprawach zabójstw w Polsce*, „Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii” 2015, nr 4, s. 216; A. Biederman-Zaręba, op. cit., s. 108.

¹⁶ D. Wilk, *Podstawowe pojęcia...*, op. cit., s. 45; K. Witkowska, op. cit., s. 16.

¹⁷ D. Wilk, *Podstawowe pojęcia...*, op. cit., s. 45; K. Witkowska, op. cit., s. 75; por. K. Sławik, op. cit., s. 48.

¹⁸ K. Juszka, *Wersja kryminalistyczna*, Kraków 1997; K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 28, 40, 444, 84; K. Juszka, *Wybrane kryminalistyczne działania rozpoznawczo-wykrywcze*, [w:] D. Wilk (red.), *Kryminalistyka. Przewodnik*, Toruń 2013, s. 56–63; K. Witkowska, op. cit., s. 76; K. Juszka, *Wersja nieprawdopodobna*, [w:] J. Błachut, M. Szewczyk, J. Wójcikiewicz (red.), *Nauka wobec przestępczości. Księga ku czci Profesora Tadeusza Hanauska*, Kraków 2001, s. 87–90; K. Juszka, *Wpływ budowy wersji kryminalistycznej na wykrywalność sprawców przestępstw*, [w:] J. Wójcikiewicz (red.), *Rozprawy z Jałowcowej Góry*, Kraków 2004, s. 143–148; K. Juszka, *Wersja kryminalistyczna w ściganiu przestępczości ubezpieczeniowej*, [w:] J. Wójcikiewicz (red.), *Przestępczość ubezpieczeniowa*, Kraków 2005, s. 155–173; W. Piórkowska, op. cit., s. 130.

¹⁹ K. Witkowska, op. cit., s. 77; por. J. Gurgul, *Instytucja specjalisty w polskim procesie karnym. (Artykuł dyskusyjny)*, „Prokuratura i Prawo” 1998, nr 11–12, s. 119–120; S. Waltoś, P. Hofmański, op. cit., s. 397; J. Skorupka, *Zasady procesu karnego...*, op. cit., s. 443–446; S. Kozdrowski, op. cit., s. 106, 153–154.

²⁰ T. Hanausek, op. cit., s. 474; S. Waltoś, P. Hofmański, op. cit., s. 228–234; J. Skorupka, *Zasady procesu karnego...*, op. cit., s. 156–159, 162–170; S. Kozdrowski, op. cit., s. 50; K. Juszka, *Zasady dokumentacji...*, op. cit., s. 47–56. K. Juszka, *Skanowanie 3D...*, op. cit., s. 120–121; J. Gurgul, op. cit., s. 119–120; K. Juszka, *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych...*, op. cit., s. 38, 110; K. Juszka, K. Juszka, *Badawcza weryfikacja...*, op. cit., s. 216; A. Biederman-Zaręba, op. cit., s. 108.

dzin, polega na wzajemnej wymianie uwag taktycznych z kierownikiem grupy oględzinowej. Niniejsze uwagi powinny dotyczyć technicznej sfery pracy grupy oględzinowej, której usprawnienie jest możliwe dzięki wykorzystaniu wiedzy i umiejętności biegłego, objętych ściśle oznaczonymi wiadomościami specjalnymi. Powołanie biegłego w roli specjalisty jest niezbędne wtedy, kiedy specjaliści ujawniający i zabezpieczający ślady podczas oględzin na miejscu zdarzenia napotykają na rzadko spotykane ślady, przy których ujawnianiu i zabezpieczeniu konieczne jest uzyskanie wiadomości specjalnych biegłego.

Do udziału w oględzinach miejsca zdarzenia organ procesowy może powołać także biegłego *ad hoc*, na podstawie art. 195 k.p.k. Słusznie podkreśla się w doktrynie, że nie ma żadnej różnicy w traktowaniu i ocenie opinii biegłego, złożonej przez biegłego sądowego lub przez innego biegłego, powołanego w określonej sprawie przez organ procesowy²¹.

W konsekwencji, kierownik grupy oględzinowej korzysta z taktycznych wiadomości specjalnych biegłego, pełniącego rolę konsultanta w oględzinach miejsca zdarzenia, a z technicznych wiadomości specjalnych przy biegłym pełniącym rolę specjalisty w tych oględzinach.

Podsumowując, biegli są ważnymi członkami grupy oględzinowej w sprawach o zabójstwo. Wskazane w niniejszym artykule różnorodne formy udziału biegłego w oględzinach miejsca w sprawie o zabójstwo służą realizacji funkcji: dowodowej i wykrywczej, zgodnie z przepisami procesowymi i zaleceniami taktyki kryminalistycznej. Właściwe skorzystanie z wiadomości specjalnych, posiadanych przez biegłych, już na etapie przeprowadzania oględzin w sprawach o zabójstwo, ukierunkowuje proces wykrywania sprawy, precyzowany w szczególności przy wydawaniu opinii biegłych na dalszych etapach postępowania karnego.

Wykaz literatury

- Biederman-Zaręba A., *Kryminalistyczne czynności procesowe*, [w:] D. Wilk (red.), *Kryminalistyka. Przewodnik*, Toruń 2013.
- Chodorowska A., Stopińska J., *Oględziny i otwarcie zwłok jako czynność dowodowa w polskim procesie karnym*, [w:] R. Sztymiler, J. Kasprzak, J. Krzywkowska (red.), *Dowodzenie w procesach karnych*, Olsztyn 2014.
- Gruszecka D., *Dowody*, [w:] J. Skorupka (red.), *Proces karny*, Warszawa 2017.
- Gruza E., *Instytucje specjalistyczne jako podmiot opiniujący*, [w:] E. Gruza (red.), *Oblicza współczesnej kryminalistyki. Księga jubileuszowa Profesora Huberta KołECKIEGO*, Warszawa 2013.

²¹ T. Widła, op. cit., s. 33; K. Witkowska, op. cit., s. 68; S. Waltoś, P. Hofmański, op. cit., s. 398; D. Gruszecka, op. cit., s. 444; M. Zubańska, op. cit., s. 307–308; J. Kabzińska, op. cit., s. 165.

- Gurgul J., *Instytucja specjalisty w polskim procesie karnym. (Artykuł dyskusyjny)*, „Prokuratura i Prawo” 1998, nr 11–12.
- Hanausek T., *Zarys taktyki kryminalistycznej*, Warszawa 1994.
- Holyst B., *Kryminalistyka*, Warszawa 2010.
- Juszka K., *Wersja kryminalistyczna*, Kraków 1997.
- Juszka K., *Wersja nieprawdopodobna*, [w:] J. Błachut, M. Szewczyk, J. Wójcikiewicz (red.), *Nauka wobec przestępczości. Księga ku czci Profesora Tadeusza Hanauska*, Kraków 2001.
- Juszka K., *Wpływ budowy wersji kryminalistycznej na wykrywalność sprawców przestępstw*, [w:] J. Wójcikiewicz (red.), *Rozprawy z Jałowcowej Góry*, Kraków 2004.
- Juszka K., *Wersja kryminalistyczna w ściganiu przestępczości ubezpieczeniowej*, [w:] J. Wójcikiewicz (red.), *Przestępczość ubezpieczeniowa*, Kraków 2005.
- Juszka K., *Jakość czynności kryminalistycznych*, Lublin 2007.
- Juszka K., *Zasady dokumentacji oględzin*, „Przegląd Policyjny” 2009, nr 4.
- Juszka K., *Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych na wykrywalność sprawców zabójstw*, Kraków 2013.
- Juszka K., *Problematyka potrzeby przeprowadzenia oględzin a postulat maksymalnej określoności przepisu*, [w:] I. Sepiolo (red.), *Nullum crimen sine lege*, Warszawa 2013.
- Juszka K., *Skanowanie 3D w realizacji zasad efektywnego przeprowadzania oględzin w sprawach zabójstw*, [w:] E. Gruza (red.), *Oblicza współczesnej kryminalistyki. Księga jubileuszowa Profesora Huberta Koleckiego*, Warszawa 2013.
- Juszka K., *Wybrane kryminalistyczne działania rozpoznawczo-wykrywcze*, [w:] D. Wilk (red.), *Kryminalistyka. Przewodnik*, Toruń 2013.
- Juszka K., *Zmiany w kształcie oględzin procesowo-kryminalistycznych w sprawach zabójstw w propozycjach własnych reformy prawa karnego*, [w:] I. Sepiolo-Jankowska (red.), *Reforma prawa karnego*, Warszawa 2014.
- Juszka K., *Badawcza weryfikacja przestrzegania zasad prowadzenia oględzin w sprawach zabójstw w Polsce*, „Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii” 2015, nr 4.
- Juszka K., *Juszka K., Doktrynalne podstawy sposobu przeprowadzenia oględzin w sprawach o zabójstwo*, [w:] S. Pikulski, W. Cieślak, M. Romańczuk-Grącka (red.), *Przyszłość polskiego prawa karnego. Alternatywne reakcje na przestępstwo*, Olsztyn 2015.
- Juszka K., *Juszka K., Taktyczne czynniki związane z przeprowadzeniem oględzin w sprawach z art. 156§3 kodeksu karnego*, [w:] W. Kasprzak, A. Szczechowicz, A. Opalska (red.), *Bójka i pobicie. Aspekty prawno-kryminalistyczne*, Szczecin–Olsztyn 2015.
- Juszka K., *Propozycje kierunków zmian w przeprowadzaniu oględzin w sprawach zabójstw*, [w:] J. Kasprzak, W. Cieślak, I. Nowicka (red.), *Meandry prawa karnego i kryminalistyki. Księga jubileuszowa prof. zw. dra hab. Stanisława Pikulskiego*, Szczytno 2015.
- Juszka K., *Juszka K., Nieprzestrzeganie taktyki przeprowadzania oględzin w sprawach zabójstw skutkujące wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania karnego*, „Studia Prawnoustrojowe” 2018, nr 40.
- Kabzińska J., *Kryminalistyczne czynności procesowe*, [w:] D. Wilk (red.), *Kryminalistyka. Przewodnik*, Toruń 2013.
- Kała M., Wilk D., Wójcikiewicz, (red.), *Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*, Warszawa 2017.

- Kozdrowski S., *Kryminalistyka. Zagadnienia wybrane*, Białystok 2015.
- Kurek R., *Rola prokuratora w czynnościach procesowo-kryminalistycznych oględzin zwłok na wybranych przykładach z praktyki*, [w:] V. Kwiatkowska-Darul (red.), *Czynności procesowo-kryminalistyczne w polskich procedurach*, Toruń 2004.
- Lee H.C., Pagliaro E., *Ślady kryminalistyczne i badanie miejsca zdarzenia*, [w:] M. Goc, T. Tomaszewski, R. Lewandowski (red.), *Kryminalistyka – jedność nauki i praktyki. Przegląd zagadnień z zakresu zwalczania przestępczości*, Warszawa 2016.
- Moszczyński J., *Wartość dowodowa ekspertyz kryminalistycznych*, [w:] R. Sztymmler, J. Kasprzak, J. Krzywkowska (red.), *Dowodzenie w procesach karnych*, Olsztyn 2014.
- Moszczyński J., *Przeście od badań jakościowych do ilościowych – nowy paradygmat kryminalistyki czy tylko akademicka dyskusja?*, [w:] J. Wójcikiewicz, V. Kwiatkowska-Wójcikiewicz (red.), *Paradygmaty kryminalistyki*, Kraków 2016.
- Piórkowska W., *Technika kryminalistyczna BPA – zagadnienia praktyczne*, „Przegląd Policyjny” 2014, nr 4.
- Skorupka J., *Zasady procesu karnego*, [w:] J. Skorupka (red.), *Proces karny*, Warszawa 2017.
- Sławik K., *Wybrane aspekty z działalności biegłych, tłumaczy i specjalistów*, [w:] V. Kwiatkowska-Darul (red.), *Czynności procesowo-kryminalistyczne w polskich procedurach*, Toruń, 2004.
- Smędra A., Berent J., *Oględziny zwłok na miejscu ich znalezienia z punktu widzenia medyka sądowego – teoria a rzeczywistość*, „Prokuratura i Prawo” 2018, nr 9.
- Waltoś S., Hofmański P., *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 2016.
- Widła T., *Metodyka ekspertyzy*, [w:] M. Kała, D. Wilk, J. Wójcikiewicz (red.), *Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*, Warszawa 2017.
- Wilk D., *Podstawowe pojęcia kryminalistyczne*, [w:] D. Wilk (red.), *Kryminalistyka. Przewodnik*, Toruń 2013.
- Witkowska K., *Biegły w postępowaniu karnym*, „Prokuratura i Prawo” 2013, nr 1.
- Zubańska M., *Badania daktyloskopijne i genetyczne – TAK, badania poligraficzne i osmologiczne – NIE, czyli o postrzeganiu ekspertyz kryminalistycznych przez decydentów procesowych*, [w:] J. Moszczyński, D. Solodov, I. Sołtyszewski (red.), *Prześciepczość. Dowody. Prawo. Księga Jubileuszowa Prof. Bronisława Młodziejowskiego*, Olsztyn 2016.

Summary

Role of an expert witness during an inspection in murder cases

Key words: expert witness, inspection, murder, research of court cases, research of prosecutorial cases.

This article presents the role of an expert witness during an inspection in capital crimes. An analysis was conducted of court and prosecutorial records which involved inspections in murder cases. The presentation is concentrated on doctrinal and judicial analyses from a detective and evidential point of view in sequential stages of criminal proceedings.